

רע"פ 2259/16 - מרק פרנק חנוכייב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 2259/16

לפני:
המבקש:
כבוד השופט א' שהם
מרק פרנק חנוכייב

נ ג ד

המשיבה:
מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, בעפ"ג 57653-12-15, מיום 11.2.2016, שניתן על ידי כב' השופטים י' גריל - שופט בכיר; ש' שטמר - שופטת בכירה; ו-א' אלון

בשם המבקש:
עו"ד ניר ליסטר

בשם המשיבה:
עו"ד שני פרץ

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופטים י' גריל - שופט בכיר; ש' שטמר - שופטת בכירה; ו-א' אלון), בעפ"ג 57653-12-15, מיום 11.2.2016, בגדרו התקבל חלקית ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בחדרה (כב' השופטת הבכירה פ' ארגמן), בת"פ 60750-07-12, מיום 7.12.2015.

2. ביום 22.10.2014, הורשע המבקש, על בסיס הודאתו בכתב אישום מתוקן, בביצוע עבירות שונות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה או הפקודה), וכן לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מע"מ), כמפורט להלן: הכנה וקיום של פנקסי חשבונות ורישום כוזבים, לפי סעיף 220(4) לפקודה (ריבוי עבירות); שימוש במרמה עורמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודה (ריבוי עבירות); מסירת דו"חות כוזבים בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(1) וסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות); הכנה וקיום של פנקסי חשבונות כוזבים בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(6) וסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות); וכן שימוש במרמה או תחבולה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(8) וסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ (ריבוי עבירות).
3. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי בשנת 2007 התחזה המבקש לאדם אחר, בשם אלכסנדר דובנר (להלן: דובנר), אשר ירד מן הארץ, והשתמש בתעודות זהות מזויפת של אותו אדם, במטרה להירשם כעוסק מורשה ולהונות את רשויות המס. המבקש הוציא ללקוחותיו חשבוניות מס על שמו של דובנר, ונמנע מהגשת דו"חות לרשויות המס, למעט דו"ח כוזב שהגיש למע"מ בחודש ינואר 2008, בו דיווח כי ביצע בחודשים נובמבר-דצמבר 2007 עסקאות בסכום שהיה נמוך מסך הכנסותיו בתקופה זו. על פי עובדות כתב האישום, נמנע המבקש מדיווח על עסקאות שביצע בין השנים 2007-2008, בסכום כולל של 4,517,166 ₪, אשר סכום המע"מ הנובע מהן הינו 606,205 ₪. לאחר הרשעתו בעבירות המיוחסות לו, נדחה מועד הטענות לעונש, והמבקש הופנה לקבלת תסקיר בעניינו.
4. תסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש הוגש ביום 10.5.2015. בתסקיר תואר הרקע האישי והמשפחתי של המבקש, ובין היתר נכתב כי המבקש הינו בן 35, נשוי ואב לילד כבן שנתיים. עוד צוין, כי המבקש בעל תואר הנדסאי אלקטרוניקה, קיבל תעודות הצטיינות במהלך לימודיו, ושירת שירות מלא בצה"ל. מהתסקיר עולה, כי בעקבות הרשעתו של המבקש בהליך משנת 2009, במסגרתו נגזרו עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וצו מבחן למשך 18 חודשים, השתלב המבקש בטיפול פרטני ושמר על קשר קבוע עם שירות המבחן, שיתף בקשייו ונמנע מביצוע עבירות נוספות. ביחס לתיק הנוכחי, טוען המבקש כי מעשיו בוצעו על רקע הימצאותו בחברה שולית וחובותיו למוסד לביטוח לאומי. שירות המבחן התרשם, כי ניכר שהמבקש "עבר תהליך בו בחן באופן ביקורתי ומקדם את התנהלותו הבעייתית [...] וכן כיום הנו בעל הכרה במחיר שמשלם ומשלמת משפחתו נוכח התנהגותו בעבר". לאור האמור, המליץ שירות המבחן להימנע מהטלת עונש הכולל תקופת מאסר לריצוי בפועל, ולהסתפק במאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות.
5. ביום 7.12.2015, לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים בנוגע לעונש, ניתן גזר הדין בעניינו של המבקש. לצורך קביעת מתחם ענישה אחד למכלול העבירות בהן הורשע המבקש, לאחר יישום מבחן "הקשר ההדוק", נתן בית המשפט את דעתו לחומרת הפגיעה בערכים החברתיים, ובכללם ערך השוויון בנשיאת נטל תשלום המס ואמון הציבור במערכת אכיפת החוק. בית המשפט התייחס לכך ש"מדיניות הענישה עובר לתיקון מזה עשרות שנים הינה שיש להחמיר בעבירות מס", וקבע כי מתחם הענישה במקרה דנן נע בין 20 ל-30 חודשי מאסר לריצוי בפועל. לאחר מכן, בחן בית המשפט את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירות, וציין כי "לנאשם [המבקש] הרשעה אחת בלבד, אולם היא קשורה קשר הדוק לכתב האישום שבפניי, שכן העבירות בגין הורשע הן עבירות פליליות על פי חוק העונשין שהיוו את הרקע והתשתית לביצוע העבירות הכלכליות". בית המשפט הוסיף, כי "כתב אישום אחד הוגש בשנת 2009 וכתב האישום בעניינו במחצית השנייה של שנת 2012, לאחר שהנאשם [המבקש] ריצה עונש משמעותי ואף עבר הליך שיקום משמעותי במסגרת צו המבחן", זאת מבלי שהמשיבה סיפקה הסבר אשר מניח את הדעת לפיצול זה. בהתחשב בנסיבות החריגות בעניינו, הכוללות עינוי דין משמעותי; שיהיו ניכר בין מועד ביצוע העבירות לבין מועד הגשת כתב האישום; ושילובו

המוצלח של המבקש בהליך השיקומי, קבע בית משפט השלום כי יש לחרוג לקולה ממתחם הענישה ההולם שנקבע, ולהשית על המבקש את העונשים הבאים: 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המבקש, במשך 3 שנים מיום שחרורו, עבירות בהן הורשע בתיק זה, ועבירות בהן יורשע, בין בתקופת התנאי ובין לאחריו; וכן תשלום קנס בסך של 75,000 ₪ או 100 ימי מאסר תמורתו.

6. המבקש הגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בחיפה על פסק דינו של בית משפט השלום, המכוון כנגד חומרת העונש שהושת עליו. בית המשפט המחוזי קיבל, באופן חלקי, את הערעור, בצינו כי "על אף הזמן הרב שעבר מאז ביצוע העבירות, איננו סבורים שעונש המאסר איננו יכול למלא את התפקיד המיועד לו בענישה, כמו הרתעה, בשל חלוף הזמן". אשר לטענת המבקש כי המלצת שירות המבחן לא נלקחה בחשבון בעת גזירת עונשו בבית משפט השלום, הזכיר בית משפט קמא את ההלכה הידועה, לפיה עסקינן אך בהמלצה, ו"בית המשפט יחליט על פי הנסיבות ושיקולים רחבי טווח יותר מאלו העומדים לפני קצין המבחן, אם לקבל את ההמלצה". עם זאת, קבע בית משפט קמא כי יש להקל בעונש המאסר שהושת על המבקש, באופן שיופחת מ-12 ל-9 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

הבקשה לרשות ערעור

7. ביום 20.3.2016, הוגשה הבקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי המונחת לפניי, ואיתה בקשה לעיכוב ביצוע שהתקבלה ביום 22.3.2016. בבקשה לרשות ערעור, גורס המבקש, כי נגרם בעניינו עיוות דין של ממש, עליו עמד אף בית משפט קמא, וטוען כי "התוצאה לפיה ירצה עונש מאסר בחלוף כ-8 שנים ממועד ביצוע העבירות, כאשר בין לבין כבר ירצה עונש שיקומי של 6 חודשי עבודות שירות, בבחינת "תשלום ראשון" בגין אותה מסכת עובדתית, איננה צודקת ומהווה שלב נוסף בעינוי הדין". לגישת המבקש, טעה בית משפט קמא עת קבע כי ההתחשבות בעינוי הדין ויתר הנסיבות החריגות בעניינו תתבטא אך בגזירת עונש מאסר נמוך מהרף התחתון של מתחם הענישה ולא בביטולו של עונש המאסר לריצוי בפועל. בהמשך לכך, טוען המבקש כי ראוי במקרה דנן לקבל את הבקשה לרשות ערעור "משיקולים שונים של צדק ושיקום".

תגובת המשיבה לבקשה

8. ביום 19.4.2016, הוגשה תגובתה של המשיבה לבקשה. המשיבה טענה בתגובתה, כי יש לדחות את הבקשה, בשל היותה מופנית כל כולה לעניין חומרת העונש שהושת על המבקש. לטענת המשיבה, העניקו הערכאות הקודמות משקל משמעותי לשיקולים לקולה שהעלה המבקש בבקשתו, ובכללם לחלוף הזמן ולהשלכות פיצול כתבי האישום בעניינו, כאשר "הקלו בצורה ניכרת עם המבקש וחרגו כלפי מטה באופן משמעותי ממתחם העונש ההולם שקבעו". זאת, על אף שהעבירות שביצע המבקש הינן חמורות, והעובדה שלמעשיו קדם תכנון מוקפד מוסיפה להן חומרה יתרה.

דין והכרעה

9. הכלל הנוהג הוא, כי רשות ערעור "בגלגול שלישי" אינה ניתנת כדבר בשגרה, והיא מוגבלת למקרים בהם מתעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית או ציבורית, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים; או כאשר קיים חשש לחוסר צדק או לעיוות דין חמור שנגרם למבקש בהליך המשפטי נגדו (רע"פ 3021/16 לוזובסקי נ' מדינת ישראל

(19.4.2016); רע"פ 3154/16 אוחיון נ' מדינת ישראל (18.4.2016); רע"פ 2891/16 זידאן נ' מדינת ישראל (13.4.2016)). עוד ידוע, כי כאשר מופנית הבקשה כנגד חומרת העונש שהושת על המבקש, רשות ערעור תינתן רק כאשר העונש שהוטל חורג באורח מהותי ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים דומים (רע"פ 2649/16 קיסוס נ' מדינת ישראל (6.4.2016); רע"פ 2572/16 סויסה נ' מדינת ישראל (6.4.2016); רע"פ 2396/16 שבת נ' מדינת ישראל (27.3.2016)). לאחר שעיינתי היטב בבקשה ובנספחיה, כמו גם בתגובתה של המשיבה לבקשה, נחה דעתי כי הבקשה אינה עומדת באמות המידה אשר נמנו לעיל, ומשכך, יש לדחותה.

10. למעלה מן הצורך, אציין כי גם לגופו של עניין, דין הבקשה להידחות. ידועה ההלכה כי עבירות המס טומנות בחובן חומרה מיוחדת אשר מצדיקה ענישה מרתיעה, נוכח פגיעתן החריפה במגוון היבטים חברתיים הנוגעים לנטל תשלום המיסים, ואף בשל הקושי הרב בחשיפתן (רע"פ 4584/15 משאהרה נ' מדינת ישראל (6.7.2015); רע"פ 5064/14 נתשה נ' מדינת ישראל (22.7.2014); רע"פ 1866/14 זקן נ' מדינת ישראל (13.3.2014)). כפי שציינתי ברע"פ 977/13 אודיז נ' מדינת ישראל (20.2.2013):

"בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...] לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי".

בענייננו, חרף מעשיו החמורים של המבקש, במסגרתם העלים מהקופה הציבורית את הכנסותיו, תוך שהוא פועל בדרכי תחבולה ועורמה, העונש שנגזר עליו חורג לקולה ממתחם הענישה ההולם שנקבע. חריגה זו מבטאת את התחשבותן של הערכאות הקודמות בכל השיקולים שהעלה המבקש בבקשתו, בדגש על עינוי הדין שנגרם לו ואינטרס השיקום בעניינו.

11. אשר על כן, דין הבקשה להידחות.

12. לפיכך, ההחלטה בדבר עיכוב הביצוע, מיום 22.3.2016, מתבטלת בזאת. המבקש יתייצב לריצוי עונשו בבית המעצר "קישון" ביום 25.5.2016 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות או דרכון ועותק מהחלטה זו. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, בטלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ד בניסן התשע"ו (2.5.2016).

ש ו פ ט